

РЕЗОЛЮЦІЯ

учасників II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «ОСВІТА І НАУКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ» (28 листопада 2024 року, м. Київ, Україна)

Громадська організація «Національна академія наук вищої освіти України» спільно з Національною академією педагогічних наук України, Національною академією правових наук України, Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова, Національною академією внутрішніх справ, Навчально-науковим інститутом права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України, ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин імені В.П. Комісаренка НАМН України», Технічним університетом Габрово (Болгарія), Союзом машинобудівників Болгарії (Болгарія), Університетом Миколаса Ромеріса (Литва), Литовським університетом спорту (Литва), Польським кампусом Київського медичного університету (м. Бидгощ, Польща), ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології імені П.В. Волошина НАМН України», Вінницьким національним технічним університетом, Національним медичним університетом імені О.О. Богомольця, Національним еколого-натуралістичним центром МОН України, ГО «Національна спілка освітян України», ГО «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України», ГО «Міжнародна академія освіти і науки», ГО «Асоціація психоаналітиків і психотерапевтів України» ВГО «Українська асоціація лікарів-психологів» та благодійною організацією «Відбудуємо нашу Україну» на платформі ZOOM провели II Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Освіта і наука України у період глобальних викликів сьогодення».

Мета заходу: залучення освітянської та наукової спільноти, молодих учених, здобувачів вищої освіти до обговорення глобальних питань в галузі освіти і науки України у воєнний період для підвищення їх якості та інтеграції до європейських стандартів.

У конференції взяли участь понад 150 учасників – відомих фахівців з різних галузей знань з таких країн, як Україна, Болгарія, Польща, Литва тощо, а її значимість визначається якісними та кількісними характеристиками, проблематикою наукових дискусій.

Захід вирізняється широкою тематикою проголошених доповідей, яка представлена в 4-х секціях за науковими напрямками: суспільні, соціально-гуманітарні, природничі та технічні науки.

Науково-освітянська спільнота України зі стурбованістю зазначає, що масштабне вторгнення РФ на територію суверенної держави України, яке розпочалося 24 лютого 2022 року і триває дотепер, призвело до однієї з найбільш масштабних гуманітарних криз з часів Другої світової війни: тисячі цивільного населення України загинули або дістали поранення, мільйони (і професорсько-викладацький склад, і здобувачі освіти різних рівнів) вимушені були виїхати за кордон і шукати прихистку по всьому світі. Ситуація з освітою на тимчасово окупованих територіях є вкрай складною.

У ході роботи конференції було комплексно обговорено такі основні питання:
- визначення пріоритетних напрямків (національна безпека та оборона України, сфера охорони здоров'я, економіка, машинобудування, ІТ-технології, авіаційна галузь тощо);

- подальшого розвитку освіти і науки України як непорушних цінностей у воєнний та повоєнний періоди;
- національно-патріотичного виховання молодого покоління, відродження національної свідомості громадян України з метою формування ставлення особистості до Батьківщини, нації та ментальних цінностей;
- забезпечення доступності та якості освіти і науки в кризових умовах та створення безпечного освітнього середовища для усіх учасників цього процесу;
- покращення співпраці між державними органами влади, міжнародними співтовариствами, місцевими організаціями, соціальними працівниками для надання максимальної освітньої можливості в умовах війни;
- збереження професорсько-викладацького складу вишів та запровадження системи безстрокових контрактів для досвідчених науково-педагогічних кадрів;
- дотримання норм законодавства України в умовах війни: проблеми та шляхи їх вирішення;
- ролі громадських організацій у подальшому розвитку освіти і науки України;
- викликів четвертої промислової революції «Індустрія 4.0» і наближення до п'ятої промислової революції «Індустрія 5.0» з людиноцентристськими технологіями, що доповнюють особистість і спрямовані на підсилення її фізичних можливостей, творчого й інтелектуального потенціалу, підвищення якості та тривалості життя;
- подальшого розвитку штучного інтелекту та його впливу на усі сфери життєдіяльності;
- дистанційного навчання здобувачів освіти в Україні в умовах війни.

Заслухавши та обговоривши доповіді учасників II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «ОСВІТА І НАУКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ», слід констатувати, що широкомасштабне вторгнення РФ на територію України 24 лютого 2022 року кардинально позначилося на перебігу усіх суспільних процесів в нашій державі. Сфера освіти і науки не стала винятком. Відтак, політику в цій царині було спрямовано на мінімізацію шкідливих наслідків від військових дій та безпечне освітнє середовище. Тематика національно-патріотичного виховання, гуманітарно-виробничої культури, корпоративної етики як явище стало не лише предметом філософії великих транснаціональних, міжнародних корпорацій чи інших великих компаній, але і складовою національної культури повоєнного майбутнього нашої держави. Також слід підкреслити, що завдяки злагодженій і мотивованій роботі закладів загальної середньої, фахової (передвищої) та вищої освіти вдалося зменшити руйнівний вплив на освіту України внаслідок жорстокого російського вторгнення. Проте перед системою освіти і науки України в умовах сьогодення стоїть ще багато викликів і гострих питань.

Виходячи з цього, учасники II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «ОСВІТА І НАУКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ» просять звернути увагу Офісу Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України на:

- пріоритетні напрями наукових досліджень, зокрема, національну безпеку включно з екологічною сферою, охорону здоров'я, агропромисловий сектор, економічну галузь, машинобудування, IT-технології, біотехнології та розроблення засобів протидії впливу хімічної і біологічної зброї;

- вагому роль науки і освіти в умовах викликів Четвертої промислової революції «Індустрія 4.0» і наближення до «Індустрія 5.0» з використанням міждисциплінарного системного підходу, оволодіння стратегією наукового передбачення для зростання добробуту людей, якості їх життя та забезпечення майбутнього України як суверенної високорозвиненої індустріально-розвиненої держави;
- відновлення освітньо-наукової інфраструктури, зміцнення матеріально-технічної бази освітніх і наукових закладів в умовах воєнного і повоєнного стану;
- проектування та облаштування захисних споруд цивільного захисту закладів освіти подвійного призначення для організації освітнього процесу та дозвілля учасників в позанавчальний час, з метою безпечного і здорового освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу;
- створення спрощених і сприятливих умов для атестації наукових кадрів з мотивацією в кар'єрному рості молодих учених, науково-педагогічних працівників;
- застосування в Україні прогресивних юридичних норм та засобів стимулювання винахідницької діяльності;
- збереження професорсько-викладацького складу вишів та запровадження системи безстрокових контрактів для досвідчених науково-педагогічних кадрів;
- забезпечування для підвищення ефективності інновацій, подальшої розбудови інститутів трансферу технологій і мережевих структур, сприяти розвитку інновацій підприємництва, технологічних парків і технополісів, бізнес-інкубаторів тощо та створювати сприятливі умови для максимально прозорого здійснення всіх операцій;
- удосконалення нормативно-правової бази загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної фахової передвищої, вищої освіти, діяльності ЗВО в кризових умовах;
- перегляд і змістовне наповнення освітніх програм, підручників, навчальних посібників, яке спрямоване на формування української національної та громадянської ідентичності із застосуванням сучасних інтерактивних методик та активного залучення здобувачів освіти в освітній процес;
- впровадження Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2031 року;
- активне розширення волонтерського руху з метою надання допомоги, насамперед військовим та громадянам, які постраждали унаслідок російської агресії;
- дотримання виконання законів, які передбачають покарання за булінг, насильство та дискримінацію на ґрунті фізичних і психічних вад, етнічної належності, гендерної самоідентифікації тощо;
- забезпечення внутрішньо переміщених осіб якісними освітніми послугами і надання вільного доступу до них;
- цифровізацію як один із ключових напрямів реформування системи освіти і науки для забезпечення її якості та доступності (використання хмарних технологій, дистанційної освіти, відкритих онлайн-курсів тощо) та удосконалення інформаційно-цифрової компетенції педагогів і науковців;
- підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів в умовах новітніх цифрових технологій; вдосконалення освітньо-виховної, інформаційної та економічної політики, яка забезпечувала б потреби суспільства в патріотичному

вихованні не лише молоді, але й дорослих громадян, з формуванням їхньої свідомості як справжніх патріотів нашої держави в умовах військової агресії РФ проти України;

- розроблення комплексної програми переходу до білінгвального навчання, впровадження якого заплановано до 2027 року. Передбачити систему підготовки, перепідготовки та стимулювання викладацьких кадрів всіх рівнів щодо оволодіння іноземною мовою, як рідною. Долучити до обговорення такої програми громадські організації галузі;
- продовження міжнародного наукового співробітництва, яке залишається надважливою сферою, що визначатиме імідж нашої держави на світовій арені;
- більш активне входження представників громадських організацій до складу експертних рад і комісій МОН України.

Оцінюючи економіку та фінанси як базові чинники боротьби проти російського агресора, рекомендуємо:

- вжити дієвих заходів щодо посилення відповідальності представників органів державної, виконавчої влади й місцевого самоврядування за вчинення корупційних, колабораційних та інших дискримінаційних дій;
- поширити практику укладання прозорих угод між інвесторами і владою щодо взаємних зобов'язань у сфері конкурентної поведінки бізнесу та політики держави на певних ринках на визначений середньо- і довгостроковий періоди.

Незважаючи на загрозливі тенденції (руйнування інфраструктури, відтік за кордон здобувачів освіти, педагогів і науковців, проблеми в організації освітнього процесу, обмеженість доступу до мережі Інтернет тощо), українські заклади освіти продовжують функціонувати і надавати освітні послуги. Наразі у системі освіти і науки України є чудова можливість вийти з цієї кризи сильнішою, адаптованою до нових та вреспіт-решт реформованою.

За дорученням учасників II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Освіта і наука України в період глобальних викликів сьогодення»

президент ГО «НАН ВО України»,

д-р мед.н., професор, заслужений лікар України,

голова Програмного і Організаційного комітетів

акад. Станіслав ТАБАЧНИКОВ

28 листопада 2024 року